

Švajčiarska centrálna banka odstránila naviazanosť švajčiarskeho franku na euro.

Švajčiarska šoková terapia. Tvrdí Fíni. Výpredaj času naviac.

V momente písania tohto textu svetový finančný trh zasiahli šokujúce novinky. Švajčiarska centrálna banka (SNB) nečakane odstránila naviazanosť švajčiarskeho franku na euro, ktorá bola na úrovni 1,2 franku za 1 euro. Efekt bol zdrvivý – pre euro. Frank behom pár minút posilnil až o tretinu. Áno, čítate správne. Lusknutím prstov centrálného bankára zbohatli Švajčiari o tretinu (v momente písania článku sa kurz stabilizoval asi o 20% vyššie oproti viazanej hodnote) a množstvo iných ľudí prišlo na forexových trhoch o desiatky miliárd. Švajčiarsky akciový trh sa prepadol o 15%. Bola to exkluzívna demonštrácia moci centrálnych banky a zároveň ukážka toho, ako veľmi oslabené je poslednými udalosťami euro. Špekuluje sa, že práve stále reálnejšie spustenie kvantitatívneho uvoľňovania presvedčilo SNB odpútať frank of eura.

Ešte pred týmto bolo udalosťou posledných dní rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, ktoré poslalo euro hlbšie. Ten na vyzvanie nemeckého ústavného súdu preveril zákonnosť programu nákupu dlhopisov OMT Európskej centrálnej banky. Podľa zistenia súdu takýto program je „v princípe kompatibilný s právom EÚ“. Pridal aj niekoľko dôrazných „ale“ – napríklad intervencia ECB musí byť proporcionálna a musí umožniť tvorenie trhových cien pre dotknuté dlhopisy, dotknuté štáty musia byť v záchrannom programe dočasného, alebo trvalého eurovalu, ale ECB musí v takom prípade ustúpiť od priameho ovplyvňovania reforiem. Inak povedané, ak ECB začne nakupovať dlhopisy niektorej krajiny, už v nej nemôže pôsobiť v rámci Trojky.

Nemecký ústavný súd rozhodol podľa očakávania, že OMT áno, ale veľmi prísne.

Súd rozhodol podľa očakávania, že OMT áno, ale veľmi prísne. Časť Nemcov však aj tak toto rozhodnutie poriadne rozhnevalo. Christoph B. Schiltz z Die Welt píše: „Aký skvelý deň pre prezidenta ECB Draghiho, krízové štáty Grécko, Portugalsko a Taliansko, pre bailoutových politikov a špekulantov! Aký zlý deň pre európskych daňovníkov, (nemecký) Ústavný súd a konkurencieschopnosť európskej ekonomiky!“ Možno si spomenul, že slovíčko „prísny“ má v EÚ často iný význam, než aký nájdeme v slovníku.

O intenzívnejšom nakupovaní aktív za „nové“ peniaze panujú vnútri ECB už tradične spory. Nemecká členka rady ECB Sabine Lautenschläger varuje pred nakupovaním dlhopisov centrálnou bankou, taliansky člen Ignazio Visco nakupovanie podporuje. Ktorá možnosť je správna? Aj monetárna politika je v prvom rade politika, v ktorej je dôležitá vlajočka v pase minimálne do takej miery, ako odbornosť.

Voľby v Grécku budú presne o 10 dní a po Európe sa už formujú politické koalície. Írsky minister financií prehlásil, že nezavrhuje návrh očakávaného víťaza týchto volieb SYRIZA usporiadať medzinárodnú konferenciu o odpustení časti dlhov krajín PIIGS.

„Nech je jasné, že by sme povedali rázne nie odpusteniu Gréckych dlhov!“

Tvrdým oponentom je naopak fínsky premiér Alexander Stubb. „Nech je jasné, že by sme povedali rázne nie odpusteniu Gréckych dlhov!“ povedal verejne a kuloárne informácie hlásia, že Fíni boli na európskom stretnutí za zavretými dverami ešte tvrdší. Fínsko čakajú tento rok parlamentné voľby a reči o odpúšťaní dlhov sú vítaným stre-

Šéf SYRIZA rozvinul plán financovania chodu štátu v prípade svojho nástupu do úradu.

livom do kampane euroskeptických Pravých Fínov, ktorí v minulých voľbách získali 14%. Fínsko je síce bohatá krajina a krízou prešla bez veľkých otrasov, no už je tri roky v recesii a vyhliadky na tento rok nie sú o moc lepšie. Podľa nemenovaných euroúradníkov je táto krajina momentálne najväčšou prekážkou pri utvorení dohody s Grékmi.

Šéf SYRIZA Alexis Tsipras rozvinul svoj plán financovania chodu štátu v prípade svojho nástupu do úradu – grécke verejné financie majú totiž momentálne nevyriešené financovanie na tento rok. Vydal by vraj väčší objem krátkodobého dlhu. Ministerstvo financií mu zakontrovalo, že takýto „plán“ by mal problém, keďže krajina by prekročila dohodnutý podiel krátkodobého dlhu. A aj keby nie, grécke banky sotva nájdu likviditu na absorbovanie tohto dlhu. Jeho sok, premiér poslednej vlády Samaras, vytiahol tiež plán. Chce znížiť dane a (nejako) vytvoriť 770 000 pracovných miest v siedmich kľúčových sektoroch. Škoda, že na to prišiel až dva týždne pred voľbami. Tak či onak, veľké finančné firmy vytiahli zo zásuviek tri roky staré krízové plány pre prípad odchodu Grécka z eurozóny a znova testujú svoje interné systémy na zvládnutie takejto udalosti.

Všade samé Grécko, ale čo čierne ovce roku 2014? Taliansko dostalo od Komisie dobrú správu. Tá vydala nové pokyny na uplatňovanie rozpočtových pravidiel. Podľa nich krajina čeliaca „významným rizikám“ môže znižovať štrukturálny deficit tempom iba 0,25% ročne, nie 0,5%. Ako sa vraví, keď nejdú rozpočty za pravidlami, prídu pravidlá k rozpočtom. Toto menej pomôže Francúzsku, to sa však môže obrátiť na inú novú klauzulu. Tá umožňuje dať odklad krajinám, ak predstavia reformný plán, čo Francúzsko chystá. Fungovalo to síce tak aj doteraz, po novom je to už ale dovoľené úplne oficiálne. Zhrnuté a podčiarknuté – bude sa kupovať čas a pokuty znovu odkladať.

Akoby do prieku týmto krajinám nemeckí štatistici hlásia, že čo sa malo spraviť dnes, spravilo sa už včera. Nemecko po takmer polstoročí dosiahlo vyrovnaný rozpočet už v roku 2014, nie 2015, ako pôvodne plánovalo.

V Rusku si vyskúšajú skutočné šetrenie, nie také to „európske“.

V Rusku si vyskúšajú skutočné šetrenie, nie také to „európske“. Vďaka nízkym cenám ropy ministerstvo financií hlási, že rozpočet (okrem obrany) sa bude musieť zmenšiť o 10%. Veľa, málo? Ak by sme to premietli do Slovenskej reality, 10% škrt nevojenských výdavkov by znamenal napríklad kompletne zrušenie ministerstiev zdravotníctva, kultúry, zahraničných vecí a SAVky k tomu.

Vydarené plánovanie tučných letných dovolení aj so slabým eurom žela

Martin Vlachynský
15.1.2015